

Handläggare: Agneta Palmqvist
Telefon: 50833006

Till
Utbildningsnämnden
2011-02-17

Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2015

Svar på remiss från kommunstyrelsen om förslag till Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2015 Dnr: 326-2538/2010

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande:

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

Håkan Edman
Avdelningschef
Grundskoleavdelningen

Sammanfattning

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen har i samverkan med stadens förvaltningar och bolag samt handikapporganisationer tagit fram ett nytt handikappolitiskt program, som nu föreslås byta namn till Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Programmet är ett av stadens styrdokument och ska ingå i det integrerade ledningssystemet, ILS.

Programmet utgår från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och de lagar som är en förutsättning för att personer, som har en funktionsnedsättning, med insatsernas hjälp ska få möjlighet att leva som andra. Programmets övergripande mål är: "I Stockholms stad ska alla ha tillgång till och kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap."

Programmet omfattar sju mål inom områdena fysisk respektive kommunikativ tillgänglighet, bemötande, utbildning, arbete, bostad och fritid. Målen är formulerade utifrån vilka resultat som önskas uppnås för målgruppen. Till målen har knutits tretton indikatorer, som ska belysa i vilken utsträckning det skett en förändring för målgruppen. Mätbarheten i ett antal indikatorer går dock inte att genomföra med precision, då registrering av personer, som har någon form av funktionsnedsättning inte är tillåten.

Förvaltningen ställer sig i stort bakom förslaget till ett nytt handikappolitiskt program, Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Viktiga förtjänster med förslaget är att programmet ska ingå i stadens integrerade ledningssystem, att det innehåller tydliga mål och indikatorer som är mätbara, samt att terminologin i programmet är anpassad så att begrepp som inte är godkända av socialstyrelsen är borttagna.

Därutöver vill förvaltningen påtala vikten av att prioritera ett rimligt antal aktiviteter per år för att säkerställa ett högre mått av måluppfyllelse. Önskvärt är också att i programmet komplettera med ytterligare någon indikator inom målområdet utbildning.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i december 2004 om handikappolitiskt program för Stockholms stad som gällde 2005- 2010. Det viktigaste målet var att Stockholm år 2010 skulle vara världens mest tillgängliga huvudstad.

År 2010 fick socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att leda arbetet med att ta fram ett handikappolitiskt program som ska gälla under perioden 2011-2015.

Ärendet

Det handikappolitiska programmet, som föreslås byta namn till Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, är ett styrdokument för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser och ska så långt det är möjligt göras tillämpligt i uppdrag som staden ger andra organisationer. Utgångspunkten för programmet är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Programmets övergripande mål är: ”I Stockholms stad ska alla ha tillgång till och kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap”. Stöd och serviceinsatser

enligt Socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) är en förutsättning för att personer med funktionsnedsättning ska få möjlighet att leva som andra. Nämnderna ska öka sin kunskap om dels i vilken utsträckning de individuella stödets utformning bidrar till att förverkliga stadens mål för delaktighet, dels om mäns och kvinnors behov bedöms olika eller om de ansöker om insatser i olika utsträckning.

Programmet innehåller följande sju mål/resultat som ska uppnås för målgruppen:

1. Alla ska kunna förflytta sig, vistas i och använda stadens inne- och utemiljö
2. Alla ska kunna få information och kommunicera utifrån sina förutsättningar
3. Alla ska bemötas med kunskap och respekt och själva vara med och bestämma i frågor som gäller honom eller henne
4. Alla barn, ungdomar och vuxna ska kunna delta i utbildning och få det stöd som behövs för att nå målen
5. Allas arbetsförmåga ska tas tillvara
6. Alla ska ha en bostad som är anpassad efter individens behov
7. Alla ska ges förutsättningar att delta i och tillgodogöra sig fritidsverksamhet

Till dessa mål är tretton indikatorer knutna för årlig uppföljning av programmet.

Handikappråden i varje nämnd och styrelse ska aktivt medverka till att förverkliga stadens mål för delaktighet. Nämnder och styrelser ska i sin verksamhetsplanering efter dialog med de lokala handikappråden besluta om vilka tre relevanta aktiviteter som ska prioriteras för att under kommande år bidra till måluppfyllelse.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har handlagts av grundskoleavdelningen i samråd med gymnasieavdelningen och synpunkter har inhämtats vid utbildningsförvaltningens handikappråd den 2 februari 2011.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det är positivt att programmet för delaktighet för personer med funktionsnedsättning har tagits fram i ett brett samarbete med förvaltningar, bolag och handikapporganisationer vilket ger en bra grund för att programmet ska få genomslagskraft och förankring. Det är också av betydelse att handikapprådets roll förtydligas, hur de ska vara delaktiga i vilka aktiviteter som ska prioriteras för att förverkliga stadens mål för delaktighet och hur de också ska medverka i

uppföljningen av programmet. Handikapprådets aktiva medverkan bidrar till ett högre mått av måluppfyllelse för delaktighet.

Programmet ska ingå i stadens integrerade ledningssystem ILS och görs i och med det till en del av stadens styrsystem vilket bör säkerställa att det får en reell betydelse i stadens alla verksamheter.

Det nya programmet använder en riktig terminologi och begrepp som inte är godkända av socialstyrelsen är borttagna. Målformuleringarna är konkreta och därför lätta att verksamhetsanknyta. De tretton indikatorer som är knutna till målen är uppföljningsbara. Flera av dem är dock inte möjliga att med precision följa upp då registrering av personer som har någon form av funktionsnedsättning inte är tillåten. Efter dialog med handikappråden ska nämnder och styrelser i sin verksamhetsplanering besluta om vilka relevanta aktiviteter som ska prioriteras under det kommande året för att bidra till måluppfyllelse. För att säkerställa aktiviteternas genomförande och därmed ett högre mått av måluppfyllelse är det viktigt att antalet aktiviteter inte är för många. Ett rimligt antal kan vara 3-5 aktiviteter per år.

För att kunna följa upp resultat av programmets mål är det viktigt att innan en aktivitet påbörjas veta utgångsläget. I vissa fall finns nyckeltal att tillgå och i andra fall måste ett nuläge kartläggas.

Av de sju mål/resultat som ska uppnås för målgruppen är det sex som direkt berör utbildningsförvaltningens verksamheter. För de sex målen finns möjligheter för utbildningsnämndens verksamheter att med hjälp av olika insatser och prioriteringar bidra till att stadens mål uppnås. I det följande kommenteras varje mål/resultat utifrån skolverksamhetens perspektiv:

1. Alla ska kunna förflytta sig, vistas i och använda stadens inne- och utemiljö
Kommentar: De regler och normer som rör tillgänglighet för alla skolelever är utformade så att varje elevs behov av att kunna vistas i och röra sig i skolans lokaler ska tillgodoses. En uppföljning av hur dessa riktlinjer efterlevs kan vara ett sätt för att bidra till ökad måluppfyllelse.
2. Alla ska kunna få information och kommunicera utifrån sina förutsättningar
Kommentar: Det finns speciella pedagogiska material och tekniska hjälpmedel, som är anpassade till elever med funktionsnedsättning. Kunskap och kännedom om dessa hjälpmedel varierar i skolorna. Informationsinsatser kring dessa material behöver intensifieras och nya kurser i användandet av hjälpmedlen erbjudas.

3. Alla ska bemötas med kunskap och respekt och själva vara med och bestämma i frågor som rör honom eller henne

Kommentar: Alla skolor har en handlingsplan där det ska framgå vilka normer det finns i skolan när det t. ex. gäller bemötande och delaktighet. En granskning av skolornas likabehandlingsplaner kopplad till hur elever med funktionsnedsättning på respektive skola upplever hur de blir bemötta och är delaktiga är en viktig utgångspunkt i en prioritering av aktiviteter som ska bidra till uppfyllelse av målet.

4. Alla barn, ungdomar och vuxna ska kunna delta i utbildning och få det stöd som behövs för att nå målen

Kommentar: Enligt läroplanerna, skollag och skolförordning ska undervisningen i svensk skola anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Trots att både huvudmän och skolpersonal har höga ambitioner för att ge alla elever förutsättningar för en likvärdig utbildning så har ambitionerna svårt att tränga ned till tillämpningarna i varje skola. När man väger samman forskning och beprövad erfarenhet är man överens om vilka förutsättningar/framgångsfaktorer som krävs för att ge elever med funktionsnedsättning en likvärdig utbildning. Det handlar om personalens kompetens inom området, anpassningar i lärandemiljön grundade på individens behov, personalens bemötande och arbetet med normer och värden, personalens förmåga att arbeta inkluderande, elevernas delaktighet vid utformning av anpassningar och ett resursfördelningssystem som fungerar flexibelt och tar hänsyn till elever med funktionsnedsättning.

Till målet är endast en indikator knuten, ”Andel elever som når målen för respektive skolform.” Den bör i programmet kompletteras med någon indikator som kan kopplas till ovan beskrivna förutsättningar/framgångsfaktorer.

5. Allas arbetsförmåga ska tas tillvara

Kommentar: I de flesta skolor finns det mindre uppdrag eller sysslor som sköts av elever. Det kan vara att hjälpa till vid skolmåltiden, skolbiblioteket, elevcaféet, ta hand om gäster, sköta odlingar etc. I vilken mån elever med funktionsnedsättning deltar i arbetet är inte kartlagt. En kartläggning är en viktig utgångspunkt i arbetet för att alla elevers arbetsförmåga ska tas tillvara i skolverksamhetens olika arbetsuppgifter.

6. Alla ska ha en bostad som är anpassad efter individens behov

Kommentar: Detta mål berör inte direkt utbildningsnämndens ansvarsområde, men indirekt drabbar en icke fungerande bostad ett skolbarn. För att kunna prestera efter bästa förmåga när det gäller skolarbete behöver en elev med funktionsnedsättning eller som har en förälder med funktionsnedsättning en fungerande bostad. Skolans personal kan härvidlag göra berörda myndigheter uppmärksamma på kopplingen mellan bra bostadsförhållanden och goda skolprestationer.

7. Alla ska ges förutsättningar att delta i och tillgodogöra sig fritidsverksamhet
Kommentar: Fritidsverksamheter finns i organiserad form inom ramen för skolbarnsomsorgen, inom fritidsklubbarnas verksamhet och i verksamhet på ungdomsgårdarna. Möjligheter finns också inom stadens särskilda satsningar i Stockholm t. ex Fritid för alla, Idrottslyftet och satsningen Kultur i ögonhöjd. Genom att inventera och samordna vilka fritidsaktiviteter som verksamheter och organisationer av olika slag erbjuder, kan skolungdomars möjlighet till fritidsverksamhet öka, vilket också gynnar elever med funktionsnedsättning.

Förvaltningens förslag

Utbildningsförvaltningen föreslår utbildningsnämnden att godkänna förvaltningens synpunkter som svar på remissen.

Bilaga

Stockholm- en stad för alla. Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning.